

Dosarul nr.3r-48/19

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malii)

ÎNCHEIERE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Vladimir Tcacenco,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de către Vladimir Tcacenco împotriva Departamentului trupelor de carabinieri al
Ministerului Afacerilor Interne cu privire la repararea prejudiciului material și
moral,

împotriva încheierii din 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a
fost restituită cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Tcacenco,

constată:

La 19 decembrie 2018, Vladimir Tcacenco a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Departamentului trupelor de carabinieri al Ministerului
Afacerilor Interne cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Prin încheierea din 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită
cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Tcacenco, s-a remis
acestui încheierea în cauză și cererea de chemare în judecată cu toate documentele
anexate și s-a explicat ultimului că poate să înainteze acțiune împotriva
Departamentului trupelor de carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne la
judecătoria competentă – Judecătoria Chișinău.

La 30 ianuarie 2019, Vladimir Tcacenco nefiind de acord cu încheierea sus
menționată a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia și casarea încheierii
contestate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul
din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit.b¹) din Codul de procedură civilă,
instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea
de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin.(1).

Art. 437 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că, cererea de recurs
trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se

depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul constată că Vladimir Tcacenco a depus cererea de recurs, fără a fi să fie dactilografiată, precum și este redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

În acest sens, art. 13 alin. (1), (4) din Constituția Republicii Moldova statuează expres că, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, ce funcționează pe baza grafiei latine. Modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

Conform art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 6 iulie 1995, procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

În contextul dat, Colegiul accentuează că prevederi legale similare se conțin și în art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în conformitate cu care judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Or, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este garantat de normele de drept precitate.

La acest capitol, instanța de recurs va reține și Hotărârea Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 privind interpretarea articolului 13 alin.(1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, care stipulează că Declarația de Independență operează cu termenul de “limba română” ca limbă de stat a statului nou-creat Republica Moldova. Declarația de Independență este elementul originar, intangibil și imuabil al blocului de constituționalitate. Atunci când există mai multe interpretări, opțiunea conformă Preambulului și, implicit, Declarației de Independență, prevalează. În final, Curtea Constituțională a hotărât că în sensul Preambulului Constituției, Declarația de Independență a Republicii Moldova face corp comun cu Constituția, fiind textul constituțional primar și imuabil al blocului de constituționalitate.

Un aspect important reprezintă și faptul că prin Hotărârea nr. 17 din 4 iunie 2018 a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a articolului 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, inter alia s-a constatat desuetudinea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Or, Curtea Constituțională a subliniat că, în sensul articolului 74 alin.(1) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

Colegiul învederează că reglementările evocate sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile

egalității depline în fața legii, acestea fiind reluate și incorporate în textul legilor procedurale în coroborare cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Drept urmare, este indubitabil că sensul autentic al normelor citate supra evocă principiul utilizării limbii oficiale și impune o condiție sine qua non ca judecarea cauzelor să se efectueze în limba oficială a statului.

Colegiul deduce că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat, la fel, prin încheierea instanței, procesul se poate desfășura și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea participanților la proces, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat.

Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora, însă nu este exclusă obligația acestora de a depune actele procedurale inclusiv în limba de stat.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăunța justiția în mod imparțial și echidistant.

Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat. Sarcina traducerii cererilor de chemare în judecată, de apel și de recurs, formulate într-o altă limbă decât limba oficială a statului aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată.

De altfel, în cauza *Ivanova v. Finlanda* (dec.) -53054/99, Decizia din 29 mai 2002, Curtea Europeană a notat că regulile privind limba în care trebuie redactate contestațiile sunt concepute, fără îndoială, pentru a asigura administrarea corespunzătoare a justiției și respectarea principiului certitudinii juridice. Totodată, normele în discuție sau aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să facă uz de un remediu disponibil. În cazul de față, Curtea a constatat că reclamanta nu a avut parte de nici o hotărâre formală a Tribunalului districtual prin care acțiunea sa să fie declarată inadmisibilă. Nu-i revenea Curții să stabilească dacă acțiunea intentată de către reclamantă îndeplinește sau nu cerințele Codului de procedură judiciară. În orice caz, Curtea nu a reținut existența vreunui indiciu conform căruia Tribunalul nu i-ar fi oferit reclamantei posibilitatea examinării cererii sale. Reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat care cunoștea una din limbile oficiale. Astfel, Curtea nu a considerat că reclamantei i s-a negat accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

Ținând cont de cele expuse și având în vedere că cererea de recurs depusă de către Vladimir Tcacenco împotriva încheierii din 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) din Codul de procedură

civilă, și anume nu este dactilografiată, precum și este redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, nefiind însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide de a restitui recursul.

În conformitate cu art. 269-270, 426¹ alin. (1) lit. b ¹) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie recursul declarat de către Vladimir Tcacenco împotriva încheierii din 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Tcacenco împotriva Departamentului trupelor de carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Nina Vascan

Nicolae Craiu